

Ambitiedocument Omgevingsvisie Voorschoten 2040

*Een toekomstbestendig groen dorp met een rijke historie
in verbinding met andere gemeenten*

Inhoudsopgave

Inleiding	3	4.1 Inleiding	27
1.1 Ambitiedocument Omgevingsvisie Voorschoten 2040	3	4.2 Groene oase waarin het heden met het verleden is verbonden	27
1.2 Omgevingsvisie Voorschoten 2040	3	4.3 Hechte gemeenschap met ruimte voor diversiteit	28
1.3 Omgevingsvisie en Omgevingswet	5	4.4 Zelfstandig, robuust en krachtig verbonden	30
1.4 Rolopvatting en sturingsfilosofie	6		
1.5 Proces	6		
1.6 Leeswijzer	6		
Kernkwaliteiten	8		
2.1 Inleiding	8		
2.2 Een groene, parkachtige gemeente met een rijke historie	9		
2.3 Een gezond woondorp met een betrokken samenleving	11		
2.4 Een welvarend dorp met grote steden nabij	13		
2.5 Positie in de regio	15		
Kansen en uitdagingen	17		
3.1 Inleiding	17		
3.2 Beschermen van het robuust natuurlijk systeem	18		
3.3 Zorgen voor een inclusieve samenleving	21		
3.4 Werken aan een toekomstbestendige economie	24		
Onze ambities	27		

01

Inleiding

Inleiding

01

1.1 Ambitiedocument Omgevingsvisie Voorschoten 2040

Voorschoten staat de komende jaren voor verschillende vraagstukken. Het gaat bijvoorbeeld over de overstap naar duurzame energie, de vraag naar passende woonruimte, zorgen voor duurzaam vervoer, het verbeteren van de biodiversiteit en zorgen voor een toekomstbestendige economie. Al deze vraagstukken hebben te maken met hoe we onze leefomgeving gebruiken. Het zijn complexe vraagstukken waar vaak niet één oplossing voor is.

Om de goede keuzes te maken voor de toekomst van Voorschoten, is het belangrijk samen na te denken over hoe Voorschoten er in de toekomst uit moet zien. We moeten samen bedenken: "Wat voor dorp willen we zijn?". Dat doet de gemeente niet alleen, maar juist samen met inwoners, ondernemers, (maatschappelijke) partners en andere overheden. Met een gezamenlijk beeld kunnen we plannen maken voor de toekomst van Voorschoten.

Dat toekomstbeeld en de gewenste ontwikkelingen worden vastgelegd in de Omgevingsvisie Voorschoten 2040. In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange

termijn vast. De fysieke leefomgeving is de ruimte waar we wonen, werken en ontspannen. Het gaat om thema's als: wonen, mobiliteit, recreatie, natuur en landschap, bedrijvigheid en maatschappelijke voorzieningen. Maar ook thema's als klimaat, energie en gezondheid zijn onderdeel van de fysieke leefomgeving. Met de omgevingsvisie bepaalt de gemeente de kaders voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en geeft richting aan ruimtelijke initiatieven en investeringen.

De omgevingsvisie bevat het strategisch ruimtelijk beleid voor de fysieke leefomgeving. Als start van de uitwerking worden de kernkwaliteiten, kansen & uitdagingen en ambities voor Voorschoten 2040 bepaald. Deze worden vastgelegd in het Ambitiedocument Omgevingsvisie Voorschoten 2040. Dit Ambitiedocument is daarmee het vertrekpunt voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie.

1.2 Omgevingsvisie Voorschoten 2040

Dit Ambitiedocument vormt de start van de toekomstige strategische ruimtelijk keuzes voor Voorschoten. Niet alle ambities die in dit document worden benoemd, kunnen altijd en overal worden gerealiseerd. Immers de ruimteclaims die volgen uit deze ambities kunnen (en zullen) soms conflicteren. Zo is er veel vraag naar geschikte woningen, maar we willen ook graag de dorpse sfeer met groene plekken in het dorp behouden (voor

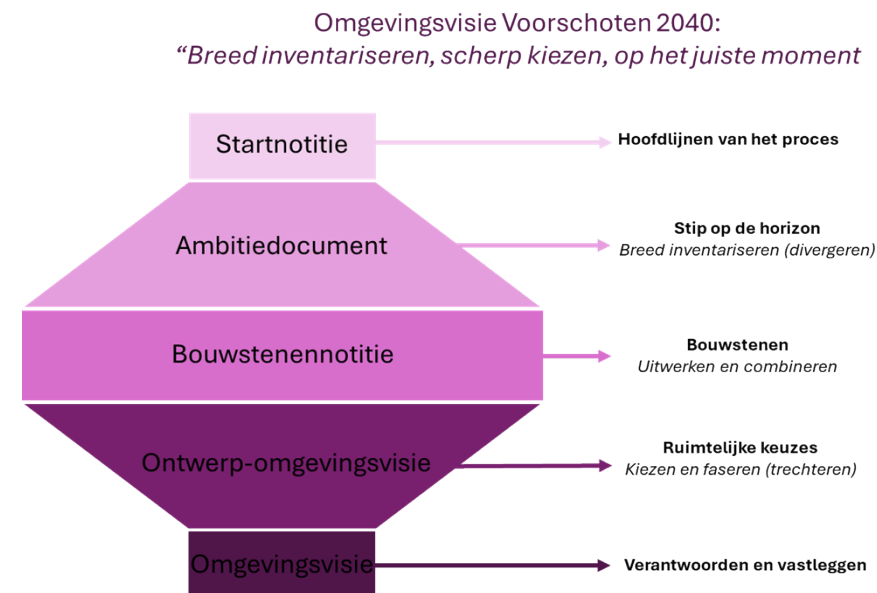
gezondheid, natuur, klimaat en fijn wonen). Tegelijkertijd willen we liever niet buiten het dorp bouwen, zodat we het buitengebied open kunnen houden. Het behoud van onze historische cultuurlandschappen staat door klimaatverandering en grote vraag naar stedelijke functies onder druk. Voor de energietransitie en omslag naar een circulaire economie is ruimte nodig, maar we willen historische dorpsgezichten en bijzondere plekken beschermen.

Naast conflicterende ruimteclaims zullen ook schaarse financiële middelen en/of beperkte personele capaciteit vragen om scherpe keuzes. Niet alle wensen die er binnen de samenleving zijn, kunnen worden opgepakt of gefaciliteerd. Dat vraagt dus een afweging welke ambities en opgave met voorrang worden opgepakt en welke later aan de orde komen. Daarbij aangetekend dat de gemeente niet alleen "aan de lat" staat bij het realiseren van de ambities. Ook andere partners (mede-overheden, maatschappelijke organisaties, ondernemers, inwoners) zullen moeten bijdragen aan het realiseren van de ambities.

Het is dus erg belangrijk om in de omgevingsvisie duidelijke keuzes te maken. Tegelijkertijd willen we die keuzes op het juiste moment in het proces te maken. Als te vroeg wordt gekozen, worden mogelijke creatieve oplossingen om schijnbaar tegenstelde ambities toch ruimtelijk te verenigen gemist.

Daarom worden de scherpe keuzes nog niet in dit Ambitiedocument gemaakt. Het Ambitiedocument is gebaseerd op een brede inventarisatie van de ambities die er in de samenleving zijn. Het uitwerken van het Ambitiedocument vindt dus plaats in de fase van divergeren. Dat levert "het

waarom" van de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling. Wat zijn de belangrijke drijfveren voor de ruimtelijke ontwikkeling richting 2040? We zetten hiermee een "stip op de horizon".

Figuur 1: Omgevingsvisie Voorschoten 2040 stap voor stap opstellen

Vervolgens werken we gebiedsgericht en thematisch uit op welke wijze we "de stip op de horizon" zouden kunnen benaderen. Dat levert bouwstenen op die inzichtelijk maken "hoe" we invulling zouden kunnen geven aan de ambities. Hiermee ontstaan inzichten in welke ruimtelijke ontwikkelingen of concepten waar toegepast zouden kunnen worden (en waar niet).

Tenslotte combineren en selecteren we vanuit de bouwstenen de kansrijke ontwikkelingen voor Voorschoten 2040. Dat is dus de fase waarin de

daadwerkelijke keuzes worden gemaakt, waarin wordt getrechterd. Hiermee bepalen we het "wat". Wat doen we wel en wat doen we niet (of later). Deze keuzes worden vastgelegd in de ontwerp-omgevingsvisie en (na de formele inspraak) in de definitieve omgevingsvisie Voorschoten 2040.

1.3 Omgevingsvisie en Omgevingswet

De omgevingsvisie kijkt naar alles wat met onze leefomgeving te maken heeft, zoals de nieuwe Omgevingswet vraagt. Het is geen optelsom van losse plannen, maar één samenhangend verhaal over de toekomst.

Het integrale karakter van de omgevingsvisie betekent dat (sectorale) beleidsvelden en ambities vanaf de start van de visievorming samengebracht worden. Vigerend (en voorgenomen) sectoraal beleid vormt het vertrekpunt voor de uitwerking van de omgevingsvisie. Maar de omgevingsvisie is meer dan een optelsom van beleidsvisies voor de diverse domeinen. Het is een samenhangend verhaal op strategisch niveau. Tijdens het maken van de visie onderzoeken we of bestaande plannen nog goed passen bij onze nieuwe doelen. We denken ook na over veiligheid, welzijn en een gezonde omgeving. Zo zorgen we dat de doelen uit het sociaal domein ook een plek krijgen in de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is één van de instrumenten uit de Omgevingswet. De Omgevingswet schrijft voor dat in een omgevingsvisie in elk geval het volgende moet staan:

- > Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: waar bestaat de fysieke leefomgeving uit en wat is de kwaliteit ervan?
- > De hoofdlijnen van de belangrijkste plannen in de gemeente: welke veranderingen komen er? Hoe gaan we ons gebied gebruiken? Hoe zorgen we dat alles goed blijft? Wat willen we beschermen en bewaren?
- > De hoofdpunten van ons beleid voor de leefomgeving: wat zijn de na te streven doelen en op welke manier worden die bereikt?

De omgevingsvisie is één van de kerninstrumenten van de Omgevingswet. De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De wet regelt daarmee het beheer en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Ook 'nieuwe' thema's zoals klimaatadaptatie, energietransitie, gezondheid en veiligheid worden in de Omgevingswet verbonden met brede maatschappelijke opgaven.

Volgens de Omgevingswet moet de omgevingsvisie Voorschoten 2040 uiterlijk 1 januari 2027 zijn vastgesteld. De omgevingsvisie is "zelfbindend" voor de gemeente. Dit betekent dat deze alleen verplichtingen schept voor de gemeente zelf. Verdere uitwerking van de omgevingsvisie vindt plaats via eventuele programma's en het omgevingsplan. In programma's worden (delen van) de visie thematisch of gebiedsgericht verder uitgewerkt. In het omgevingsplan wordt de visie vertaald in regels voor inrichting van de fysieke leefomgeving.

1.4 Rolopvatting en sturingsfilosofie

De omgevingsvisie geeft een toekomstbeeld van de gemeente in 2040. Het is de toetssteen waarlangs plannen, projecten en initiatieven zullen worden gelegd en beoordeeld, maar vormt ook een enthousiasmerende uitnodiging naar de samenleving.

De omgevingsvisie is het vliegwiel om de eerste stappen richting de toekomst te zetten en duidelijk te maken welke vervolgstappen nodig zijn. Het is dan ook belangrijk de omgevingsvisie te plaatsen in het geheel van de beleidscyclus. Zo vormt de omgevingsvisie de beleidsmatige basis voor het omgevingsplan en eventuele programma's. Ook wordt de omgevingsvisie periodiek gemonitord en geëvalueerd. De omgevingsvisie is dus nooit 'af'. We blijven er samen met de samenleving aan werken.

1.5 Proces

Het Ambitiedocument Omgevingsvisie Voorschoten 2040 is opgesteld met de hulp van veel verschillende partijen. In de vorm van gesprekken, bijeenkomsten en een online enquête zijn ideeën opgehaald bij inwoners – waaronder jongeren en kinderen-, ondernemers, maatschappelijke instellingen en werkgroepen. Dit vormt de basis voor het vaststellen van de ambities, uitgangspunten en belangrijkste opgaven voor de toekomst van Voorschoten. Het participatieproces wordt beschreven in het participatieverslag dat als bijlage bij dit Ambitiedocument is opgenomen.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 leest u over de kernkwaliteiten van Voorschoten. Dit is de basis van het Ambitiedocument. De kansen en uitdagingen worden beschreven in hoofdstuk 3. Dit zijn de opgaven die spelen in de gemeente en waar Voorschoten met een passende aanpak aan wil werken. Hoofdstuk 4 gaat over onze aanpak voor de toekomst. Het beschrijft onze ambities.

02

Kernkwaliteiten

Kernkwaliteiten

2.1 Inleiding

De kernkwaliteiten van Voorschoten vormen het vertrekpunt van dit Ambitiedocument. Ze vertellen het verhaal van Voorschoten en onze inwoners en laten zien wat voor gemeente Voorschoten is. Onze kernkwaliteiten zijn zaken waar Voorschotenaren trots op zijn, die ons uniek maken en waar we aan moeten werken. Deze kernkwaliteiten moeten we koesteren en versterken. Deze kernkwaliteiten zijn reeds jarenlang benoemd in allerlei documenten en manifesten. En ook in de recente participatie, zijn het deze kwaliteiten die door inwoners en andere betrokkenen bij Voorschoten worden genoemd. De kernkwaliteiten vormen daarom de fundering voor de toekomst en het uitgangspunt bij nieuwe kansen en ontwikkelingen.

De huidige identiteit van Voorschoten bestaat uit drie kernwaarden:

- > Een groene, parkachtige gemeente met een rijke historie;
- > Een gezond woondorp met een betrokken samenleving;
- > Een welvarend dorp met grote steden nabij.

2.2 Een groene, parkachtige gemeente met een rijke historie

Voorschoten is een groene gemeente. De lange lanen en grote parken bepalen het karakter van het dorp. De parken zijn groene oases met mooie waterpartijen. Naast dit grootschalige groen is in de wijken en buurten veel groen te vinden in de vorm van groenstroken, bomen, bermen, geveltuintjes en oevers. Daardoor is de directe woonomgeving ook groen.

Voorschoten is ontstaan op strandwallen die evenwijdig aan de kust liggen, tussen lagergelegen strandvlakten. Het dorp, kasteel Duivenvoorde, buitenplaatsen, boerderijen en de wegen zijn ontstaan op deze hogere strandwallen. Hier is veel cultuurhistorisch waardevol groen, zoals bomenrijen, buitenplaatsen, oprijlanen en water in de vorm van opvaarten en vijvers. De strandwallen worden afgewisseld met strandvlakten, dit zijn de lagergelegen polders. Het poldergebied bestaat enerzijds uit kleine bossen en bosschages en anderzijds uit open weilanden met sloten. De Vlietoevers in het oosten vormen het laagste gebied in de gemeente en ligt voornamelijk onder N.A.P. Hierdoor wordt dit gebied voornamelijk als weidegrond gebruikt, maar sommige delen worden ontwikkeld tot natuur met natte graslanden of nieuw water.

Waterwegen in Polder en Boezem zoals weteringen, sloten en opvaarten waren en zijn nog steeds zijn van essentieel belang voor het gebruik van het gebied. Daarnaast hebben deze waterwegen en het groen ook een grote ecologische waarde. Het landgoed Duivenvoorde en de buitenplaatsen Ter Wadding, Berbice, Beresteijn en Bijdorp zijn onderdeel van Natuur Netwerk

Nederland. De Duivenvoordecorridor is een belangrijke ecologische schakel die het Nationaal Park Hollandse Duinen verbindt met het Groene Hart. Groen en water in Voorschoten heeft veelal ook een cultuurhistorische waarde, zoals de landgoederen, parken en historische lanen. Een groot deel van het groen is voor iedereen toegankelijk. Zoals het burgemeester Berkhoutpark en het park van buitenplaats Duivenvoorde. Dit maakt ons groen beleefbaar.

“De landbouw in het buitengebied zal meer circulair moeten worden en meer moeten bijdragen aan natuurwaarden en biodiversiteit. Ook voor de recreatie en ontspanning van de inwoners speelt het buitengebied een belangrijke rol.” - Lid Vrienden van Voorschoten -

Het groen en water in de gemeente zorgt voor een prettige leefomgeving voor onze inwoners. De bomen zorgen voor een verkoelend effect doordat ze schaduw geven en het groen en water zorgen voor het verminderen van hoge temperaturen in de zomer. De planten nemen water op bij hevige regenval en vergroten de infiltratiecapaciteit van de ondergrond. De groene en waterrijke omgeving zorgt voor fijne plekken voor onze inwoners om te ontspannen, elkaar te ontmoeten en te verblijven.

Een groene, parkachtige gemeente met een rijke historie

- Gemeente Voorschoten
- Provinciale wegen
- Gemeentelijke wegen
- Spoorweg
- Beschermd stads- en dorpsgezicht
- Water
- Bebouwd gebied
- Natuurnetwerk Nederland
- Verhard gebied
- Woningbouwontwikkeling Starrenburg III
- Woningbouwontwikkeling Jan Wagtendonk
- Woningbouwontwikkeling Segaar-Arsenaal
- Grasland
- Groen
- Karakteristieke lanenstructuur
- NS-station

Duin, Horst en Weide

2.3 Een gezond woondorp met een betrokken samenleving

Voorschoten wordt door inwoners gewaardeerd als fijn en kleinschalig woondorp. Een plek waar mensen elkaar kennen en waar je elkaar gemakkelijk even tegenkomt op weg naar de supermarkt. 'Ons kent ons' zonder dat het beklemmend voelt. In de diverse woonwijken voelen onze inwoners zich thuis. Van wonen aan een knus woonerf in Bijdorp, in een bijzondere woontoren in Krimwijk II of een karakteristieke jaren '30 woning in de Bloemenwijk; in onze diverse woonwijken wonen onze inwoners met plezier. Ondanks dat we centraal in de Randstad liggen hebben we weinig te maken met (groot)stedelijke problematiek en is onze gemeente relatief veilig.

Voorschoten heeft een actieve samenleving. We hebben een rijk verenigingsleven. Het hele jaar door worden activiteiten en evenementen georganiseerd. Van wekelijkse bridgeavonden tot grootschalige festiviteiten als de Voorschotense Paardenmarkt tijdens de Paardendagen. Veel inwoners voelen zich betrokken bij de gemeenschap en zetten zich in om deze festiviteiten mogelijk te maken.

"Een buitenpodium voor muziek en optredens wordt gemist in Voorschoten." - Inwoner 24 jaar -

Op het gebied van gezondheid scoort de Voorschotense bevolking hoger dan het Nederlands gemiddelde. De helft van onze inwoners voldoet aan de beweegrichtlijn en zeven op de tien inwoners ervaart zijn of haar

gezondheid als goed. De groene openbare ruimte in het dorp is beweegvriendelijk en er zijn veel speelplekken.

Voorschoten heeft relatief veel voorzieningen op het gebied van welzijn. Er zijn meerdere basisscholen, diverse sportvoorzieningen, een zwembad, een cultureel centrum met filmtheater en een bibliotheek. Leiden en Den Haag zijn vlakbij voor voorgezet onderwijs of niet-dagelijkse voorzieningen, zoals het ziekenhuis.

Voorschoten is verbonden met de regio. We liggen gunstig met grote steden als Leiden en Den Haag nabij. Met 20 minuten fietsen ben je in hartje Leiden en Den Haag is slechts 11 minuten met de trein. De grote steden bieden veel voorzieningen, zoals winkels en cultuur. Dit maakt het prettig leven in het knusse Voorschoten, terwijl je zo in de drukte van de grote stad staat.

Een gezond woondorp met een betrokken samenleving

- Gemeente Voorschoten
- Provinciale wegen
- Gemeentelijke wegen
- Spoorweg
- NS-station
- Centrum
- Winkelcentrum Hofland
- Bebouwing
- Woningbouwontwikkeling Starrenburg III
- Woningbouwontwikkeling Jan Wagtendonk
- Woningbouwontwikkeling Segaar-Arsenaal
- Apotheek
- Scholen
- Sporthal
- Sportvelden
- Kinderboerderij
- Huisartsenpraktijk
- Bibliotheek
- Volkstuindersvereniging

2.4 Een welvarend dorp met grote steden nabij

Voorschoten heeft een aantal aantrekkelijke winkelgebieden: het centrum rondom de Voorstraat en Schoolstraat, winkelcentrum Hofland en de winkels bij de Van Beethovenlaan. Het centrum van Voorschoten heeft voor iedereen wat te bieden. Er zijn supermarkten, een fijne mix van lokale winkels en ketens, goede restaurants en fijne terrassen voor een lekkere kop koffie. Het winkelcentrum Hofland en de winkels bij de Van Beethovenlaan bevatten veel dagelijkse voorzieningen.

Veel Voorschotenaren werken in de grote steden. Deze bieden een diverse werkgelegenheid, met de verschillende ministeries in Den Haag of medische bedrijven op het BioSciencepark in Leiden. Hierdoor is onze gemeente ook in trek bij buitenlandse kenniswerkers. Wonen in Voorschoten is voor hen aantrekkelijk, zeker omdat hun kinderen internationaal onderwijs kunnen volgen op de 'British School in the Netherlands' in Voorschoten of de 'American School' in Wassenaar. Daarnaast is onze gemeente goed bereikbaar met de fiets auto en openbaar vervoer, met zelfs twee treinstations. Dit draagt bij aan de leefbaarheid.

Ondanks dat Voorschoten tegenwoordig bekend staat als forensendorp zijn veel grote en succesvolle bedrijven hier ooit groot geworden. Van der Valk begon ooit als drankgelegenheid De Gouden Leeuw in Voorschoten. Later werd dit omgebouwd tot het huidige motel-restaurant. Dit was het begin van de horeca gigant Van der Valk. Supermarkt Hoogvliet bouwde een van de eerste supermarkten in ons dorp. Tussen 1850 en 1985 zorgde de

Zilverfabriek voor veel werkgelegenheid in onze gemeente. De bedrijven die tegenwoordig in de gemeente gevestigd zijn zorgen voor relatief weinig hinder, bijvoorbeeld door geluid. Dat zorgt voor een prettige leefomgeving.

"De wens voor Voorschoten in 2040 is dat we een centrum met meer woningen hebben. Maximaal 5 lagen hoog. Meer leven op straat, meer klanten voor horeca en winkels. Voor 1 tot 2 persoonshuishoudens in alle prijsklassen maar minimaal 66% betaalbaar." - Lid Duurzaamheidstafel -

De arbeidsparticipatie onder onze inwoners is hoog. Daarnaast zijn in Voorschoten meer mensen met een hoog inkomen en minder mensen met een laag inkomen dan in de rest van de provincie. Dat draagt mede bij aan het welzijn en de welvarendheid van onze inwoners.

Voorschoten ligt centraal tussen diverse natuur- en recreatiegebieden. Het strand en de duinen zijn nabij. Vlietland is een heerlijke plek om te genieten op een warme zomerdag. In de duinen van Wassenaar kan je uitstekend wandelen en het Groene Hart ligt op fietsafstand.

Een welvendend dorp met grote steden nabij

- Gemeente Voorschoten
- Bedrijventerreinen
- Centrum
- Winkelcentrum Hofland
- Winkelcentrum Adegeest
- Recreatiegebieden
- Woningbouwontwikkeling Starrenburg III
- Woningbouwontwikkeling Jan Wagtendonk
- Woningbouwontwikkeling Segaar-Arsenaal
- Provinciale wegen
- Gemeentelijke wegen
- Hoofdontsluiting
- Fietsnetwerken
- Spoorweg
- Wandelnetwerken
- NS-station

2.5 Positie in de regio

Voorschoten ligt centraal in de regio en is goed verbonden met grote steden Leiden en Den Haag. In de vroege middeleeuwen was Voorschoten al een strategische plek: één van de weinige handelsroutes van Zuid-Holland liep door het dorp. Voorschoten heeft in de regio haar authenticiteit en het groene historische karakter weten te behouden. De nabijheid van de grote steden met veel werkgelegenheid zorgt ervoor dat veel van onze inwoners niet in Voorschoten zelf werken. Hierdoor heeft Voorschoten zich ontwikkeld tot rustig woondorp.

Voorschoten werkt regionaal op vele manieren samen om de kwaliteiten van ons dorp gelegen in een bijzonder cultuurlandschap te behouden en te versterken.

Binnen het samenwerkingsverband Holland Rijnland werkt Voorschoten samen met Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, en Zoeterwoude. Door de handen ineen te slaan, brengen we de regio verder op het gebied van wonen, werken, onderwijs, energie, mobiliteit en recreatie. Dit doen we met name voor de opgaven die de gemeentegrenzen overstijgen en te groot zijn om als gemeente alleen op te pakken.

Holland Rijnland kent drie deelgebieden, elke met een eigen mengeling van dorpen en steden in een uniek landschap: het Groene Hart, de Duin- en Bollenstreek en de Stedelijke As. De gemeenten Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Noordwijk, Oegstgeest, Zoeterwoude en Voorschoten werken binnen de Westflank van de Stedelijke As samen aan een

toekomstbestendig energiesysteem, het versterken van de kennis- en innovatie-as, verbeteren van de regionale bereikbaarheid en leefbaarheid rond de N206, versterking van het knooppunt Leiden Centraal, groen-blauwe netwerken in en om de gemeentes en het realiseren van een regionale grondstoffenhub.

Met Leidschendam-Voorburg en de Provincie Zuid-Holland werken we aan de Duivenvoordecorridor. De Duivenvoordecorridor verbindt de polders van het Groene Hart met de duinen, het strand en de zee. Door glastuinbouw te vervangen door een groene open inrichting met hoogwaardige woningbouw als kostendrager krijgt het cultuurhistorische landschap haar allure van weleer terug.

Binnen het Nationaal Park Hollandse Duinen werkt Voorschoten met o.a. drinkwaterbedrijf Dunea, Staatsbosbeheer, provincie Zuid-Holland, waterschappen en vele gemeenten samen. Het park bestaat uit de brede kuststrook van Hoek van Holland tot aan Hillegom. Het begint in zee en loopt via het weidse landschap van zeereep, jonge duinen en besloten duinvalleitjes met bijzondere flora en fauna door tot de bosrijke landgoederen op de laatste landinwaarts gelegen strandwal rond o.a. Voorschoten. Het gezamenlijke doel van de ruim 50 gebiedspartners is om de bijzondere natuur, landschap en cultureel erfgoed in het gebied beter te ontwikkelen en te beschermen, voor en met de inwoners.

03

Kansen en uitdagingen

3.1 Inleiding

Met alle kwaliteiten die er zijn, zijn er voor Voorschoten veel kansen, maar we staan we ook voor een groot aantal uitdagingen. De uitdagingen vragen niet alleen ruimtelijke wat van ons, maar ook maatschappelijk. We moeten kijken naar het gebruik en de inrichting van onze omgeving en soms onze huidige manier van leven aanpassen.

Dit hoofdstuk laat zien voor welke kansen er voor Voorschoten liggen en voor welke uitdagingen we staan. Het is belangrijk om de uitdagingen scherp in beeld te hebben. Dit zijn namelijk de opgaven waar de gemeente de komende jaren aan moet en wil werken. We willen slim omgaan met de uitdagingen. Daarom denken we na over hoe we, met oog voor onze kwaliteiten, van uitdagingen kansen kunnen maken.

De uitdagingen en kansen zijn verdeeld in drie aspecten, waar de volgende onderwerpen bij horen:

- › **Beschermen van het robuust natuurlijk systeem:** opgaven op het gebied van water en bodem, klimaat, natuur, energie en erfgoed;
- › **Zorgen voor een inclusieve samenleving:** opgaven op het gebied van gezondheid en welzijn, maatschappelijke voorzieningen, wonen en ontspanning en recreatie;

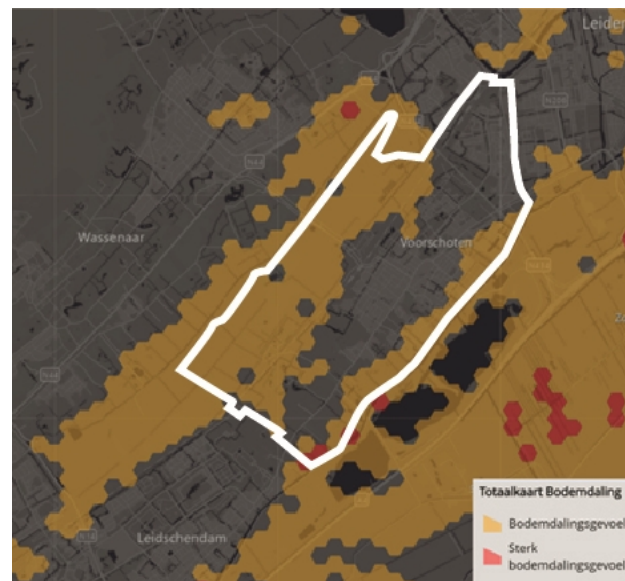
- › **Werken aan een toekomstbestendige economie:** opgaven op het gebied van mobiliteit en economie.

3.2 Beschermen van het robuust natuurlijk systeem

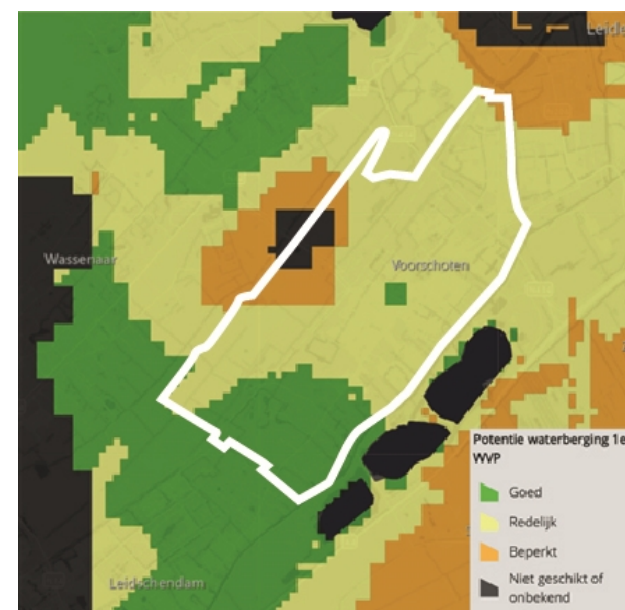
Het natuurlijk systeem staat onder druk. Klimaatverandering en de afname van de biodiversiteit vragen nadrukkelijk aandacht. Het is ook voor Voorschoten van belang om de effecten van klimaatverandering te remmen en onze omgeving beter bestand te maken tegen al ingezette veranderingen.

Rekening houden met het bodem- en watersysteem. Als gevolg van klimaatverandering (en menselijk handelen) is soms sprake van droogte en op andere momenten juist van wateroverlast. Daarbij vragen ook waterkwaliteit en bodemdaling aandacht. Locaties voor woningbouw moeten we goed afwegen. Hierbij houden we rekening met zettingsgevoelige bodem. De waterkwaliteit staat op sommige plekken onder druk. Dat komt mede door gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen, microplastics en het gemengd rioolstelsel waardoor soms overstortingen richting het oppervlaktewater plaatsvinden. Door meer uit te gaan van het bodem- en watersysteem, kunnen we duurzamer omgaan met onze omgeving. Dit vraagt ook regionale afstemming omdat het water- en bodemsysteem gemeentegrensoverschrijdend is.

"Blijf letten op ons grondwaterpeil." - Inwoner 58 jaar -

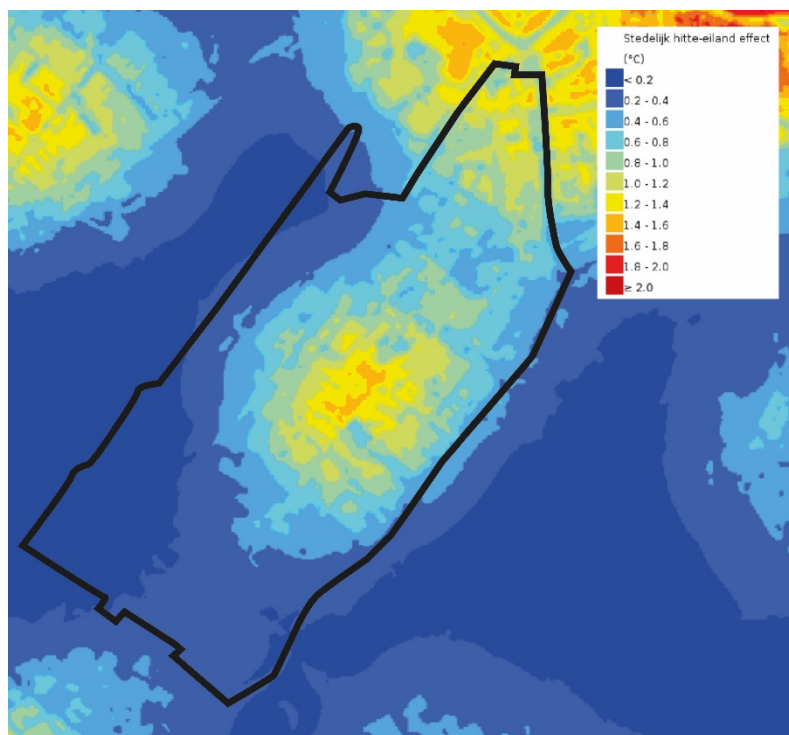

Figuur 2: Het buitengebied van Voorschoten is gevoelig voor bodemdaling (bron: Signaleringskaarten Bodem en Ondergrond, provincie Zuid-Holland)

Figuur 3: In een groot deel van Voorschoten is de potentie voor waterberging redelijk (bron: Signaleringskaarten Bodem en Ondergrond, provincie Zuid-Holland)

Aanpassen aan klimaatverandering Door klimaatverandering hebben we vaker te maken met periodes van hitte, droogte of veel neerslag. Dit merken met name wijken met relatief veel verharding en minder groen. Noord-Hofland, Krimwijk, Starrenburg en Vlietwijk hebben hier het meest mee te maken. Onze omgeving kunnen we beter bestand maken door groen (het liefst bomen) en water toe te voegen en rekening te houden met weersextremen. Dat vraagt om een andere manier van ontwerp, aanleg en beheer, zoals bij de klimaatadaptieve herinrichting van de openbare ruimte in Adegeest.

Figuur 4: Met name in het centrum van Vooreschoten heeft te maken met het stedelijk hitte-eiland effect (bron: Atlas Leefomgeving, RIVM, 2020)

Bevorderen van een gezond ecosysteem. De diversiteit van planten en dieren neemt af. Groengebieden raken versnipperd en geïsoleerd waardoor het leefgebied voor soorten te klein wordt en ze verdwijnen. Door klimaatverandering en doordat we intensiever omgaan met onze omgeving, bijvoorbeeld door monocultuur in de landbouw of groeiende steden en dorpen ten koste van natuur. Die diversiteit is belangrijk, want het heeft bijvoorbeeld invloed op onze voedselvoorziening.

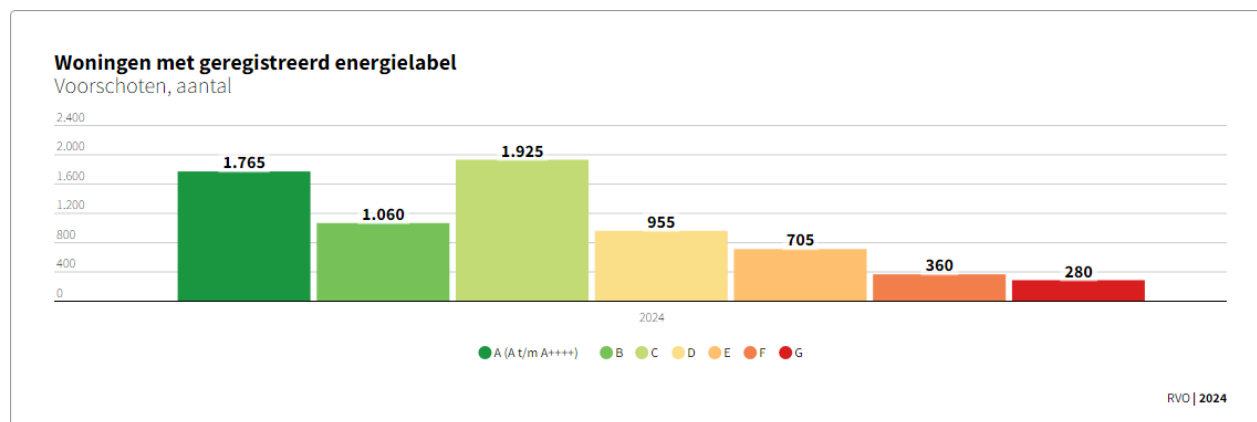
“De landbouw in het buitengebied zal meer circulair moeten worden en meer moeten bijdragen aan natuurwaarden en biodiversiteit. Ook voor de recreatie en ontspanning van de inwoners speelt het buitengebied een belangrijke rol.” - Lid Vrienden van Vooreschoten -

Balans tussen beleven, benutten en beschermen. In recreatie- en natuurgebieden wordt het steeds drukker door de bevolkingsgroei en verstedelijking. Het hoge aantal bezoekers heeft een effect op de planten en dieren die in deze gebieden leven. We moeten op zoek naar een juiste balans tussen beleven en beschermen.

Verduurzamen en aansluiten op de energietransitie. Een groot deel van ons huidige energiegebruik komt uit vervuilende bronnen, zoals fossiele brandstoffen. In Voorschoten wordt veruit de meeste energie gebruikt in de woningen van inwoners en gebouwen van organisaties. Bijna de helft van alle energie gebruiken we om gebouwen te verwarmen, waarvoor we nu nog vooral aardgas gebruiken. De overstap van fossiele naar duurzame energie is noodzakelijk. De veranderingen in hoe we energie gebruiken en opwekken noemen we de energietransitie. Het is een stapeling van meerdere grote maatschappelijke veranderingen. Zo willen we allereerst aanzienlijk minder energie gaan gebruiken, met name voor de verwarming van gebouwen. Hiervoor moeten we veel gebouwen isoleren. Een derde van de gebouwen heeft een energielabel D of lager. Vervolgens maken we buurt voor buurt de overstap naar een andere en duurzame manier van verwarmen. Daarbij kijken we naar een overstap op een collectief warmtenet of een individuele warmtepomp.

Beschermen en beleven van cultureel erfgoed. Erfgoed is de basis waar wij de toekomst op bouwen. Om het erfgoed in stand te houden en door te kunnen geven aan volgende generaties dienen we het te beschermen en beleefbaar te maken en te houden. Door monumenten te respecteren en historische structuren zichtbaar te maken kunnen de cultuurhistorische waarden bij ontwikkelingen een leidraad zijn om tot een goed afgewogen plan te komen die recht doet aan de identiteit van Voorschoten. Bijvoorbeeld door historische structuren zichtbaar te maken bij woningbouw. De vele opgaven zoals klimaatverandering, wonen en mobiliteit maken ons erfgoed kwetsbaar. Om de monumenten voor de toekomst te behouden moeten ze verduurzaamd worden, bijvoorbeeld door ze te isoleren. Dit vraagt om zorgvuldigheid en een extra inzet zodat de cultuurhistorische waarden worden gerespecteerd.

*“Behoud de monumenten. De geschiedenis van Voorschoten.”
- Inwoner 67 jaar -*

Figuur 5: Woningen met geregistreerd energielabel in Voorschoten (bron: RVO, 2024)

3.3 Zorgen voor een inclusieve samenleving

Onze samenleving verandert. De geboortegolf na de Tweede Wereldoorlog zorgt nu voor vergrijzing. We leven steeds langer en de bevolking groeit. Onze samenleving is diverser. Technologie is niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. Door deze sociaal-culturele ontwikkelingen veranderen onze behoeften. We moeten onze leefomgeving hierop aanpassen.

"Op dit moment zijn er geen betaalbare appartementen waardoor jongeren vaak, gedwongen, thuis moeten blijven wonen."

- Lid Jongerenraad Voorschoten -

Aansluiten op de woningbehoefte van een veranderende samenleving. De bevolkingsopbouw van Voorschoten verandert. Het aantal senioren neemt toe en steeds meer mensen wonen alleen. In 2050 is ongeveer 27,5% van onze inwoners 65 jaar of ouder ten opzichte van 23,9% in 2023. De huidige woningmarkt van Voorschoten bestaat voornamelijk uit duurdere eengezinswoningen (zie kader). Hierdoor sluiten onze woningen onvoldoende aan bij de behoeften van onze inwoners, zoals betaalbare woningen voor starters of levensloopbestendige zorgwoningen voor senioren. Het is belangrijk om de komende jaren onze bestaande en nieuwe woningen aan te laten sluiten bij deze woningbehoefte.

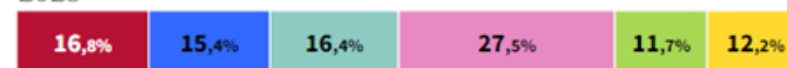
Woningmarkt 2023 (uit Woonvisie Voorschoten 2023-2027)

In totaal telt de woningvoorraad 11.540 woningen, waar 11.400 huishoudens wonen. De woningmarkt van Voorschoten kenmerkt zich door voornamelijk duurdere eengezinswoningen. Dit ligt 10% hoger dan het landelijk gemiddelde. We zien dat de woningvoorraad met name koopwoningen telt. Dit betreft 63% van de Voorschotense woningmarkt (in Nederland is dit 57,1%). Het restant is dus 37% en vertegenwoordigd de huurmarkt.

Bevolking naar leeftijdsklassen versus 2050

Voorschoten

2023

2050

0% 20% 40% 60% 80% 100%

● 0-14 ● 15-29 ● 30-44 ● 45-64 ● 65-74 ● 75+ jaar

abf_primos | 2023, 2050

Tabel 6: Ontwikkeling van de bevolking naar leeftijdsklassen in Voorschoten (bron: abf_primos, 2023)

Op peil houden maatschappelijke voorzieningen. Steeds meer maatschappelijke voorzieningen staan onder druk, zoals onderwijs, sport en cultuur. Dit komt door bezuinigingen, personeelstekorten en doordat steeds minder mensen zich inzetten als vrijwilliger. Samen met verenigingen en organisaties moeten we op zoek naar slimme oplossingen zodat onze maatschappelijke voorzieningen toegankelijk blijven. Bijzondere aandacht daarbij verdienen de kwetsbare ouderen voor wie de nabijheid van voorzieningen een basisbehoefte is.

"Ga bouwen, investeren. Verbeter de infrastructuur. Voorzieningen zijn de sleutel voor succes." - Inwoner 54 jaar -

Vrijwilligers percentage (%)			
	<i>2016</i>	<i>2022</i>	<i>verschil</i>
18 jaar en jonger	29,6	25	- 4,6
18 – 65 jaar	29,2	23,5	- 5,7
65 jaar en ouder	30,7	28,5	- 2,2

Figuur 7: Percentage binnen een leeftijdsgroep dat als vrijwilliger actief is (bron: Buurtatlas, RIVM).

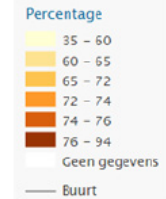
Stimuleren van een gezonde levensstijl. Welvaartsziekten zijn in toenemende mate een bedreiging voor de volksgezondheid. Mensen hebben vaker overgewicht, hart- en vaatziekten, diabetes type 2 en bewegen te weinig. Met de gezondheid van onze inwoners is het over het algemeen goed gesteld. De helft van onze inwoners voldoet aan de beweegrichtlijn en 7 op de 10 inwoners ervaart zijn of haar gezondheid als goed. Toch kampt bijna de helft van de inwoners ouder dan 18 jaar met overgewicht en zien we op wijkniveau verschillen. De gezondheid van onze inwoners kunnen we bevorderen door onze openbare ruimte beweegvriendelijk in te richten.

Mensen zijn dan eerder geneigd de fiets te pakken, een stukje te wandelen of om buiten te sporten.

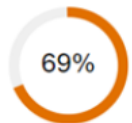
Goed ervaren gezondheid in Voorschoten

18 jaar en ouder, per buurt, 2022

Verberg legenda

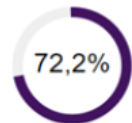

Nederland

Nederland
Aantal inwoners
17.590.672

Gemeente

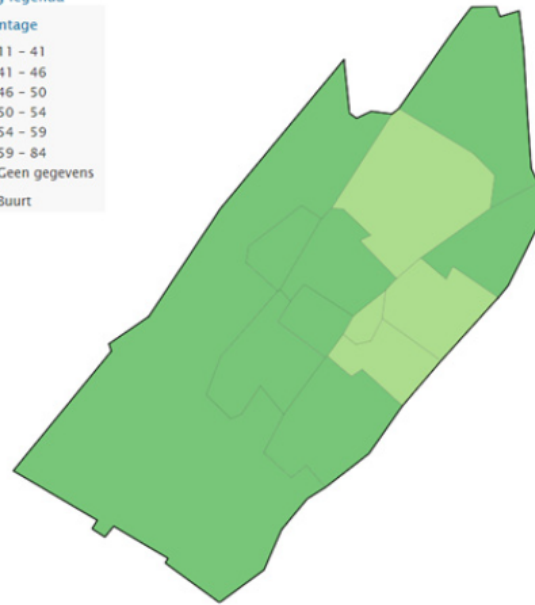

Voorschoten
Aantal inwoners
25.627

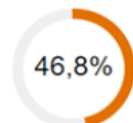
Voldoet aan beweegrichtlijn in Voorschoten

18 jaar en ouder, per buurt, 2022

Verberg legenda

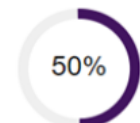

Nederland

Nederland
Aantal inwoners
17.590.672

Gemeente

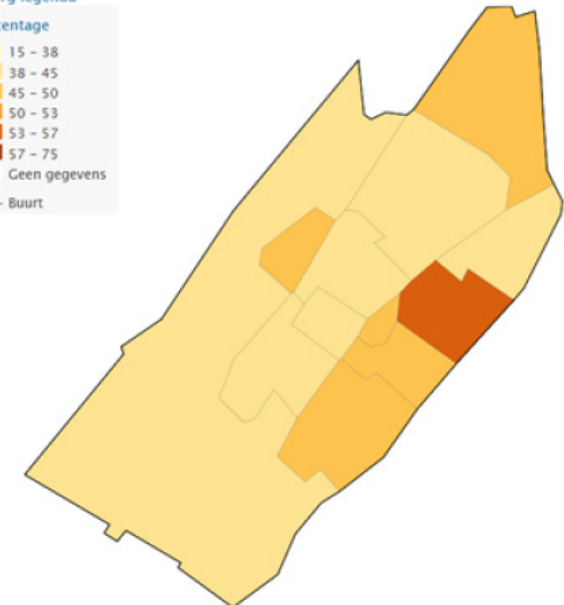
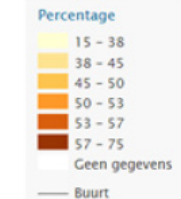

Voorschoten
Aantal inwoners
25.627

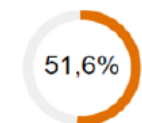
Overgewicht in Voorschoten

18 jaar en ouder, per buurt, 2022

Verberg legenda

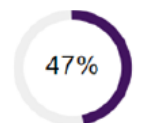

Nederland

Nederland
Aantal inwoners
17.590.672

Gemeente

Voorschoten
Aantal inwoners
25.627

Figuur 8: Gezondheid in de gemeente Voorschoten (bron: Buurtatlas, RIVM)

3.4 Werken aan een toekomstbestendige economie

De economie heeft zich de afgelopen eeuw steeds verder ontwikkeld tot een wereldeconomie. Nieuwe spullen bestellen we gemakkelijk online en worden vanuit de hele wereld naar ons verstuurd. Ons eten komt niet alleen uit Nederland, maar uit alle windstreken van de wereld. We zijn hierdoor steeds meer met elkaar en andere landen verbonden. Bedrijven zorgen jaarlijks voor een groot deel van onze CO₂ uitstoot. Veel bedrijven zijn op weg naar een duurzame bedrijfsvoering, maar hier ligt de komende jaren nog een grote uitdaging.

Levendig winkelgebied. De nabijheid van Leiden en Den Haag is enerzijds een voordeel voor onze gemeente, maar anderzijds zorgt het ervoor dat onze winkelgebieden onder druk staan. Hierdoor gaan veel inwoners naar de grote steden voor winkels en horeca. Bovendien zorgt de toename van online winkelen ervoor dat mensen minder snel naar een fysieke winkel gaan. Hierdoor komen inkomsten van winkeliers onder druk te staan en neemt leegstand toe.

"Voorschoten heeft in 2040 een dorpskern die bruist dankzij het ruime aanbod aan winkels, horeca en flexibele werkplekomgevingen. Het is daarmee een ontmoetingsplek voor jong en oud."
- Lid Duurzaamheidstafel -

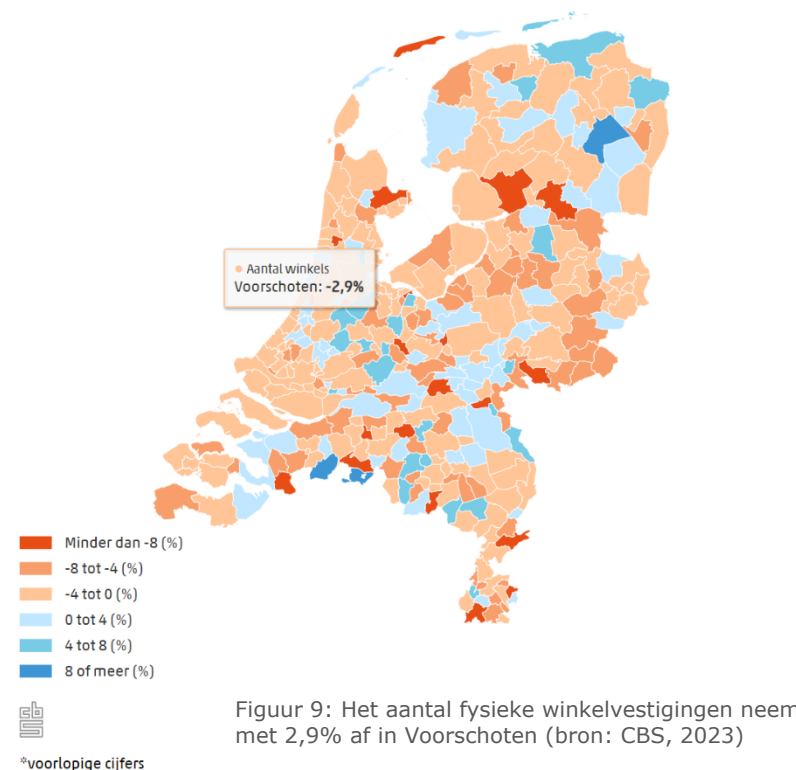
Om het dorpscentrum levendig en aantrekkelijk te houden voor inwoners willen het centrum de 'huiskamer' van Voorschoten maken waar het prettig verblijven is. Daarnaast zien we de laatste jaren dat beleven en verblijven

"Behoud kleine winkels. Dat maakt het centrum levendig."

- Inwoner 38 jaar -

steeds belangrijker worden in winkelgebieden. Mensen gaan niet alleen voor een boodschap de stad in, maar willen ook dat het winkelgebied een prettige plek is om langer te verblijven. De winkelgebieden moeten aantrekkelijk en onderscheidend worden gemaakt, met bankjes, groen en kunst. Het toevoegen van woningen draagt bij aan de levendigheid en

Verandering aantal fysieke winkelvestigingen, 2023* t.o.v. 2022

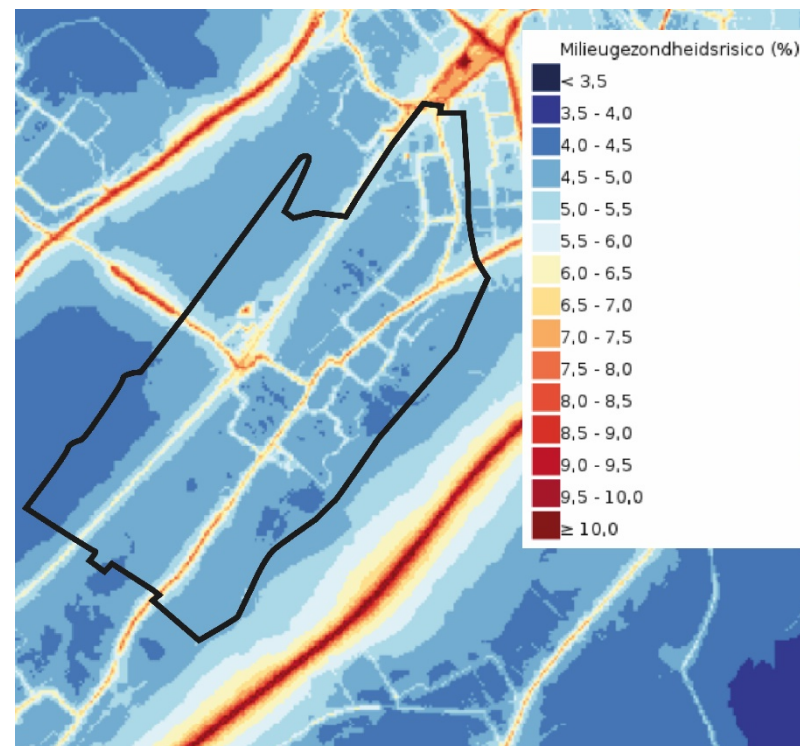

Figuur 9: Het aantal fysieke winkelvestigingen neemt met 2,9% af in Voorschoten (bron: CBS, 2023)

vitaliteit van winkelgebieden. De gemeente heeft al eerste stappen gezet in het aanpakken van winkelcentrum Hofland en het centrum.

Duurzame mobiliteit Onze gemeente heeft grofweg vier hoofwegen: de Veurseweg, Leidseweg, Voorschoterweg en Wijngaardenlaan/Papenlaan-west. Dit zijn de toegangswegen van ons dorp voor de auto, bus, fiets en te voet. Fietsers en voetgangers kunnen nog gebruik maken van de doorfietsroute langs het spoor. Ook zijn er enkele bruggen alleen voor fietsers en voetgangers. Aan de Oude Lijn tussen Rotterdam en Amsterdam liggen de stations Voorschoten en De Vink. Doordat veel van onze inwoners buiten Voorschoten werken, is het met name in de spits druk. Daarnaast zorgt het gemotoriseerd verkeer op deze wegen voor luchtvervuiling en geluidshinder. Als gemeente willen we actieve en duurzame mobiliteit stimuleren, zoals lopen, fietsen en openbaar vervoer. Dit draagt bij aan de leefbaarheid doordat het zorgt voor minder uitstoot, bewegen bevordert en minder ruimte inneemt op straat, bijvoorbeeld voor parkeren. Het vraagt om een andere inrichting van onze straten en wegen en het is ook van belang dat onze inwoners en ondernemers betrokken worden bij deze omslag.

Zorgvuldig ruimtegebruik voor ondernemerschap. De economie van Voorschoten speelt zich af op onze bedrijventerreinen, bij de ondernemers in het centrum en bij zelfstandigen verspreid door de gemeente. De ruimte op onze bedrijventerreinen is krap. Dat terwijl in het centrum panden leegstaan. Deze disbalans staat de ontwikkeling van Voorschotense bedrijven in de weg. Als gemeente willen we de werkgelegenheid op peil

Figuur 10: Milieugezondheidsrisico's door onder andere geluid en luchtvervuiling spelen met name rondom de vier hoofdtoegangswegen (bron: Atlas leefomgeving, RIVM, 2020)

houden en waar mogelijk vergroten. Een belangrijke voorwaarde voor een toekomstbestendige, circulaire en duurzame economie is het optimaal inzetten van de ons beschikbare ruimte. Waar bepaalde bedrijfsactiviteiten prima passen in woonomgevingen of het centrum, zijn andere bedrijfsactiviteiten beter passend op bedrijventerreinen. Er liggen kansen voor geschikte werklocaties en ruimte voor bedrijven in het stationsgebied vanwege de nabijheid van industrieterrein Dobbewijk en de goede aansluiting op het openbaar vervoer.

04

**Onze
ambities**

4.1 Inleiding

Voorschoten is een prachtige gemeente waar het fijn wonen is, omringd door bijzonder erfgoed en veel groen. Deze unieke kwaliteiten moeten behouden, versterkt en waar mogelijk verrijkt worden zodat dit in 2040 nog steeds zo is.

Met de ambities zet de gemeente de stip op de horizon. We zijn realistisch over uitdagingen en slaan de handen ineen - gemeente, organisaties, ondernemers en inwoners samen - om creatieve en duurzame oplossingen in gang te zetten. We bouwen voort op onze sterke kwaliteiten en buigen mee met nieuwe behoeften van toekomstige generaties.

Met de ambities geven we op hoofdlijnen antwoord op de vraagstukken waar we voor staan. Voorschoten blijft zich ontwikkelen als een gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is - een plek waar iedereen die er woont zich thuis blijft voelen.

Onze ambities bestaan uit drie pijlers waar Voorschoten zich de komende jaren voor inzet:

- Een **groene oase** waarin het **heden met het verleden** is verbonden;
- Een **hechte gemeenschap** met ruimte voor **diversiteit**;
- Een **zelfstandige, robuuste en krachtig verbonden** gemeente.

4.2 Groene oase waarin het heden met het verleden is verbonden

De groene parkachtige omgeving en het cultureel erfgoed zijn dragers van de identiteit van Voorschoten. Het groen binnen en buiten het dorp biedt voor mens, dier en plant een leefomgeving waar de lucht schoon is, tijdens hitte voldoende ruimte is voor verkoeling en waar een tijdelijk overschot of een tekort aan water niet tot problemen leidt.

We passen de leefomgeving aan om in te spelen op klimaatverandering. Om wateroverlast, droogte en hittestress tegen te gaan, maken we meer ruimte voor water en groen. Waar mogelijk verminderen we het verharde oppervlak, ook door inwoners te stimuleren hun tuinen te vergroenen. Parken zijn goed bereikbaar en bieden verkoeling op warme dagen. We zorgen voor voldoende bomen die schaduw bieden. Bij nieuwe ontwikkelingen houden we rekening met het watersysteem en de draagkracht van de bodem en benutten we meekoppelkansen om de omgeving waterrobuust en klimaatbestendig in te richten.

We schakelen over op duurzame energie die zoveel mogelijk wordt opgewekt binnen de gemeente. We zullen in de eerste plaats

energiegebruik verminderen. Dat doen we door bewoners en organisaties te stimuleren om vastgoed te isoleren en energie-efficiënt te maken. Inwoners en bezoekers stimuleren we om te kiezen voor duurzaam vervoer. We gaan van het aardgas af. Voor het opwekken en gebruiken van duurzame energie zetten we in op zonne-energie op daken en verhard oppervlak. Voor het opwekken en gebruiken van duurzame energie zetten we in op zonne-energie op daken en verhard oppervlak. Daarnaast onderzoeken we duurzame energiesystemen

We versterken het groenblauwe netwerk, zowel binnen als buiten de bebouwde omgeving. Door parken, plantsoenen, waterpartijen, bomen en natuurgebieden onderling beter te verbinden, versterken we de betekenis van het groen, zowel voor dieren, planten en mensen. We verkiezen daarbij kwaliteit boven kwantiteit. Het groen in de bebouwde omgeving sluit goed aan op groen in het buitengebied. Het groenblauwe netwerk vormt ook de basis voor (recreatieve) vaar-, wandel- en fietsroutes. Bij ontwikkelingen benutten we kansen voor natuur-inclusief bouwen waarbij ontwikkeling samengaat met versterking van biodiversiteit.

We versterken de kwaliteiten van het groene buitengebied. Het groene buitengebied van Voorschoten kent vele ecologische, cultuurhistorische, landschappelijke, toeristisch-recreatieve en economische kwaliteiten. We streven naar verdere versterking van deze kwaliteiten. Uitgangspunt is daarbij behoud van openheid, duurzaamheid, biodiversiteit en integraliteit. We stimuleren vernieuwende (natuur-inclusieve) agrarische en/of recreatieve concepten die hieraan invulling geven.

We zoeken naar mogelijkheden om via “behoud door ontwikkeling” de beleefbaarheid van ons cultureel erfgoed te versterken. Waar mogelijk benutten we kansen om met respect voor cultuurhistorische kwaliteiten, ons erfgoed te ontwikkelen en daarmee beter beleefbaar te maken. We houden bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening met historische structuren.

We zorgen voor een blijvend veilige en gezonde leefomgeving. We zetten zoveel mogelijk in op actieve modaliteiten (lopen en fietsen) en elektrisch vervoer om de luchtkwaliteit te verbeteren en geluidsoverlast te verminderen. Veiligheid van de verkeersdeelnemers heeft onze voortdurende aandacht. We bieden geen ruimte aan bedrijven die zorgen voor slechte luchtkwaliteit, geluidsoverlast en/of stankoverlast. We werken aan een groene openbare ruimte met voorzieningen (als bankjes en spelen en sporttoestellen) die uitnodigen tot ontmoeten en bewegen. Hiermee dragen we bij aan de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners.

4.3 Hechte gemeenschap met ruimte voor diversiteit

Ook in de toekomst is Voorschoten een zelfstandige gemeente die bestaat uit een diverse samenleving met inwoners van verschillende leeftijden en met uiteenlopende sociaaleconomische posities, talenten en mogelijkheden. Voor iedereen zijn er goede voorzieningen waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, zich kunnen ontplooiën en zorg kunnen ontvangen. De woningmarkt is

afgestemd op de diversiteit: een mix van betaalbaar en duurder, huur en koop, voor starters en senioren.

We behouden het dorpse karakter van Voorschoten. Ruimtelijke ontwikkeling vindt plaats op een maat en schaal die past bij het dorp. We bouwen vooral binnen het bebouwd gebied en sparen daarmee het buitengebied. Daarbij benutten we mogelijkheden om bestaande woningen te verbeteren via verbouwen en optoppen. Inbreidingslocaties stemmen we goed af op (de functie van) het groenblauwe netwerk. We gaan zorgvuldig om met bestaand groen: we zoeken verdichtingsmogelijkheden vooral op versteend gebied en waar dat niet beschikbaar is, stellen we de kwaliteit van het groen boven de kwantiteit. We benutten mogelijkheden om via woningbouw OV-gebruik en actieve modaliteiten te stimuleren.

We realiseren woningen die aansluiten op de toekomstige vraag en bijdragen aan een evenwichtige bevolkingsopbouw. Er is een grote woningvraag van jongeren, startende gezinnen en senioren. We realiseren een voorraad met 30% sociale woningen en 35% in het middensegment. We hebben aandacht voor specifieke collectieve woonconcepten, zoals zorgwoningen of Knarrenhof. Door goed in te spelen op de vraag wordt doorstroming op de woningmarkt gestimuleerd: waar passende woonruimte voor ouderen wordt gerealiseerd komt een verhuisbeweging op gang die ruimte biedt voor bijvoorbeeld jonge gezinnen.

We ontwikkelen een bruisend centrum als kloppend hart van de samenleving. Het centrum van Voorschoten is cruciaal voor de leefkwaliteit van ons dorp. Het historisch karakter, de welvaart in

Voorschoten en de kleinschaligheid bieden goede kansen voor verdere ontwikkelingen. Maar concurrentie van de Leidse en Haagse binnenstad en 'Mall of the Netherlands' maken het belangrijk om te zorgen voor onderscheidend vermogen: aantrekkelijk winkel- en horeca-aanbod, kwaliteit van de openbare ruimte, zorg- en culturele voorzieningen, aansprekende evenementen en goede toegankelijkheid. Ook jongeren vormen daarbij een belangrijke doelgroep, want er zijn op dit moment weinig voorzieningen voor jongeren. De toevoeging van woningen in en nabij het centrum draagt bij aan het bruisende karakter en draagvlak voor voorzieningen.

We stimuleren een zorgzame en vitale gemeenschap. We zorgen dat iedereen mee kan doen. Inwoners die hulp nodig hebben krijgen de juiste ondersteuning. Via zorgwoningen en toegankelijke zorgvoorzieningen in de nabijheid. In het centrum en de wijken zijn plekken voor ontmoetingen van jong en oud; in de openbare ruimte en in wijkcentra. Dit draagt bij aan de sociale cohesie binnen wijken.

We behouden een goed verenigingsleven: sport en cultuur blijven een belangrijke pijler van de leefkwaliteit in Voorschoten. We zorgen voor voldoende en toegankelijke culturele en sportvoorzieningen voor alle groepen in Voorschoten. We zetten onze accommodaties breed in, stimuleren "jaar- en daggrond"-gebruik en benutten kansen voor combinaties met zorg en welzijn. We benutten de kansen die deze voorzieningen bieden voor ontmoetingen tussen inwoners.

4.4 Zelfstandig, robuust en krachtig verbonden

Voorschoten kent een robuuste economie die bijdraagt aan de gemeenschap: een vitaal dorpshart en ruimte voor (duurzaam) ondernemerschap. De kleinschaligheid van Voorschoten biedt een goede uitgangssituatie voor wandelen en fietsen. Door in te zetten op duurzame mobiliteit houden we Voorschoten bereikbaar. We blijven regionaal samenwerken binnen Holland Rijnland en in de Leidse Regio.

We zorgen voor aantrekkelijke en toekomstbestendige bedrijventerreinen. Bedrijven dragen bij aan brede welvaart. We zorgen voor voldoende en betaalbare ruimte op bedrijventerreinen met een goede uitstraling van de openbare ruimte. Intensivering van het ruimtegebruik en het stimuleren van “het juiste bedrijf op de juiste plek” is daarbij het uitgangspunt. Vraag en aanbod van ruimte proberen we waar mogelijk af te stemmen in de regionale samenwerking van de Leidse Regio. Om wateroverlast, hittestress en droogte te voorkomen, richten we bedrijventerreinen klimaatadaptief in.

We benutten de economische potentie van het centrumgebied. We zorgen ervoor dat het centrumgebied nog aantrekkelijker wordt om te ondernemen. We ontwikkelen de kwaliteit van de openbare ruimte en bieden meer ruimte voor voetgangers waardoor een levendiger centrum ontstaat met een goed draagvlak voor winkelvoorzieningen. We benutten

kansen om de toenemende groep aan flexwerkers/ZZP'ers aan het centrum te binden.

We zetten in op duurzame en actieve mobiliteit: lopen, fietsen en openbaar vervoer. Voorschoten is een forensendorp en dus is goede bereikbaarheid extra belangrijk. Om Voorschoten ook in de toekomst voor alle modaliteiten bereikbaar te houden, stimuleren we lopen, fietsen en openbaar vervoer. Ook bevorderen we de doorstroming van het verkeersnetwerk en verhogen we de verkeersveiligheid. We zorgen voor veilige wandel- en fietspaden (voldoende breed en waar mogelijk vrij liggend) en voldoende stallingsmogelijkheden op de juiste plek. Bij ruimtelijke ontwikkelingen sturen we op duurzame mobiliteit en zorgen we voor maatwerk in parkeeroplossingen. Dit betekent dat de dominante positie van de auto in ons straatbeeld niet altijd meer vanzelfsprekend is. Alleen zo kunnen we ervoor zorgen dat Voorschoten met alle vervoerssoorten goed bereikbaar blijft.

We vergroten de aantrekkingskracht van Voorschoten voor recreanten en toeristen. Met de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten van ons buitengebied met Kasteel Duivenvoorde, de Horsten en de ligging aan de Vliet heeft Voorschoten sterke troeven in handen. We versterken ons historisch centrum, stimuleren een divers aanbod aan overnachtingsmogelijkheden, maken ons erfgoed nog beter beleefbaar en verbeteren reactieve wandel- en fietsroutes. We benutten onze positie als toegangspoort voor Nationaal Park Hollandse Duinen en versterken de relatie met de Vliet en de Vlietlanden. We ondersteunen ondernemers bij het benutten van toeristisch-recreatieve kansen.